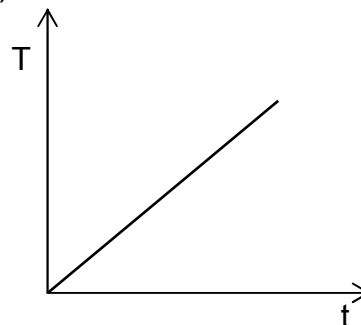

Ime in priimek: _____

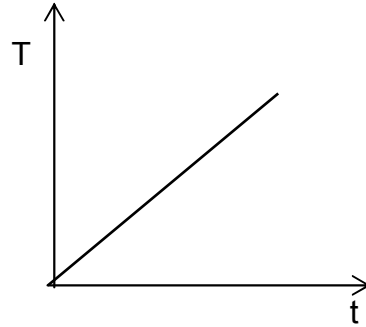
BISTROBUČNIK Temperatura, notranja energija, toplota

1. Snov sestavljajo drobni _____, ki se gibljejo z zelo _____ hitrostmi. Nariši mikroskopske slike snovi v trdnem, tekočem in plinastem agregatnem stanju. Trdna snov ima določeno prostornino in _____, ker so sile med delci zelo _____. V tekočini so sile med delci _____, zato tekočina nima določene _____. Ko se snov ohladi, se hitrost delcev _____.
2. Kaj je temperatura? S termometrom meriš _____. Ta je odvisna od tega, kako intenzivno se gibljejo _____ snovi.
3. Zgornjo definicijsko točko Celzijeve temperaturne skale označimo s _____. To je temperatura vrele čiste _____ pri normalnem zračnem tlaku. Spodnjo definicijsko točko Celzijeve skale pa označimo z _____. Skalo med obema točkama razdelimo na _____ enakih delov. Najnižja možna temperatura je enaka _____ °C, imenujemo jo _____.
4. Zapiši enačbo za pretvorbo Celzijeve stopinje v Kelvinovo.
5. Ko neko telo segrevaš, se _____, ko ga ohladiš, pa se _____. Če segreješ bimetalni trak iz medenine in železa, se _____, ker se _____ razteza bolj kot _____.
6. Za koliko se raztegne 1 m dolga jeklena žica, če jo segreješ za 100 °C? ($\alpha = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ 1/K}$)
7. Telesa lahko segreješ z _____ ali s _____.
8. Notranjo energijo snovi razloži s kinetično teorijo. Katera količina je merilo za notranjo energijo teles?
9. Kaj je toplota? Kako izračunaš toploto, ki je potrebna za segrevanje telesa?
10. Specifična toplota je toplota, ki je potrebna, da se segreje _____ snovi za _____. Enota za specifično toploto je _____. Specifična toplota vode je _____.
11. Opiši kalorimeter (toplotno izolirana posoda).
12. Enaki masi alkohola in vode z isto začetno temperaturo segrevaš na štedilniku. Graf prikazuje naraščanje temperature vode od časa. V isti koordinatni sistem nariši graf za temperaturo alkohola ($c_{\text{alkohola}} = 2430 \text{ J/kgK}$).

13. En kilogram svinca in en kilogram vode z začetno temperaturo 0°C začneš hkrati segrevati z enakima grelnikoma. Graf prikazuje naraščanje temperature svinca od časa. V isti koordinatni sistem nariši graf za temperaturo vode ($c_{\text{svinca}}=130 \text{ J/kgK}$).

14. Izračunaj, koliko energije je potrebno, da segreješ (podatek za c preberi v vaji):
- 2 kg vode za 5°C ,
  - 500 g vode za 4°C ,
  - 100 g aluminija od 20°C na 30°C .
15. Kolikšna toplota je potrebna, da se 10 L vode segreješ z 0°C na 60°C .
16. Koliko toplote se sprosti, če 200 g bakra ohladiš od 60°C na 30°C ?
17. Če kosu železa z maso 2 kg dovedeš 10 kJ toplote, se segreje za 10°C . Kolikšna je specifična toplota železa?
18. Opiši načine prenosa toplote in zglede.
19. Kaj je toplotni tok? Zapiši enoto za toplotni tok.
20. Snovi z veliko toplotno prevodnostjo so na dotik _____, snovi z majhno toplotno prevodnostjo pa _____. Vse kovine so dobri _____, plastika, voda in zrak so dobri _____. Toplotni tok skozi plast določene snovi je odvisen od vrste snovi, _____ razlike ter od površine in _____ plasti.
21. Topli zrak se dviga, hladni pa spušča. Toplotni tok teče s pretakanjem snovi ali _____. Konvekcijskim tokovom, ki jih povzročata sonce v zraku, pravimo _____. Pogosto vidiš, kako ptica ujeta z razpetimi krili elegantno kroži nad široko dolino in se postopoma dviguje (ne da bi mahala s krili). Kaj ji omogoča takšno dviganje? V kakšnem vremenu se to zgodi? Tik pod stropom je zrak najtoplejši. Zakaj? Zaradi neenakomernega ogrevanja zemeljskih tal se zrak ponekod bolj segreva in razteza kot drugje, nastajajo _____, ki s seboj nosijo _____ energijo. To izkorišča mlin na _____. Jadralno letalo, ki se dviguje ob termičnem vzgorniku, povečuje svojo _____ energijo na račun notranje energije zraka, ki se med dviganjem ohlaja.
22. Energija lahko potuje skozi prazen prostor kot _____ žarki. Motna temna površina _____ sevanje, svetla bleščeča površina _____ sevanje. Zakaj v vročih deželah ljudje nosijo svetle, bele obleke? Tekači na dolge proge morajo po koncu tekme ohranjati toploto. Odeja iz alu-folije _____ sevanje (pa tudi konvekcijo in izparevanje).
23. Opiši termovko.

24. Kako lahko zmanjšamo energijske izgube pri hiši?
25. Zakaj te pozimi zebe, ko greš izpod vročega tuša? Bolj te ogreje hladen tuš. Kako to?
26. Trdni snovi moramo dodati _____, da se stali. Taljenje je prehod iz _____ v _____. Kapljevini moramo dovesti _____, da izpari. Izparevanje je prehod iz _____ v _____. Zmrzovanje je prehod iz _____ v _____. Kondenzacija je prehod iz _____ v _____. Sublimacija je neposreden prehod iz _____ v _____ stanje.
27. Prehodom med različnimi agregatnimi stanji rečemo _____ prehodi.
28. Zmrzovanje poteka pri _____ temperaturi kot taljenje, utekočinjenje pa pri _____ temperaturi kot izparevanje. Temperaturo, pri kateri se snov tali, imenujemo _____. Temperaturo, pri kateri snov izpareva pa _____.
29. Nariši graf spreminjanja agregatnega stanja vode $T(t)$. Kaj se dogaja s temperaturo ob fazni spremembi vode?
30. Kaj je latentna toplota? Kaj je izparilna toplota in kaj talilna?
31. Specifična toplota je odvisna od snovi in ima enoto _____. Specifična talilna toplota vode je _____. Specifična talilna toplota snovi je _____, ki je potrebna, da se pri konstantni _____ stali _____ kg snovi. Specifična izparilna toplota vode je _____. Specifična izparilna toplota snovi je _____, ki je potrebna, da pri konstantni _____ izpari _____ kg snovi. Specifična izparilna toplota je precej večja od specifične talilne toplote vode. Kako to?
32. Izračunaj, koliko:
- toplote se porabi za stalitev 2 kg ledu,
  - toplote rabiš, da stališ 500 g ledu,
  - toplote rabiš, da izpari 3 kg vode,
  - toplote rabiš, da izpari 100 g vode.
33. Kako vpliva dodajanje nečistoč na tališče vode?
34. Kako vpliva povišanje tlaka na vrelišče vode?
35. Opiši delovanje ekonom lonca.